

Geniusa Tisza Kálmánt a — fülét el fogva!

Március 15-ike a küszöbön van. Egy öngyilkos tanuló pisztolydörrenéssel előzte meg Debreczenben a nagy nemzeti ünnep tarack-durrogásait.

Szegény öngyilkos diák! Sehol sem oly állandó és gyakorta jelentkező típus, mint a debreczeni collegiumban.

Ha a történet tanára a VIII. osztálynak megmagyarázta volna, hogy márcz. 15-dike vala mikor más halált ajánlott a nemzet ifjúságának!

A szabadságról kellett a kkor meghalni s míg ily halál alkalmá nem következik, addig a hazáért élni kell.

Eszményeket, szabadságról való rajongást és e mellett valamivel többet a kathedrara szorított kötelességekkel: utána látást, felvigyázást, szeretetet az ifjúságnak!

Ez az, a mi az öngyilkos ifjak számát kevesbbitetheti.

A miért Önök rajognak, a német nyelv bilincsei, az önkéntesi büntetés-esztendő, az szaporítani fogja.

Március idusa! Élni tanítsd az ifjakat, ne gyáván meghalni!

Sugj az ifjak nevelőinek nagy cselőket nagy eszméket, a melyeket tanítani érdemes! Márcz. 15-ike küszöbön van.

"Das s" Ministerpräsident! Ezt kiáltá br. Kaas Ivor az országához lépő Tisza Kálmánra.

Még csak nem is grammatikai hiba — a miniszterelnökkel szemben.

A hazaszeretben és politikában Tisza mindig — semleges nemű vala!

Tüntethet az ifjúság bátran. Ne féljenek tüntetni. Meg a mameluk-sarjadékok se fejjenek.

Mire ök végeznek, Tisza Kálmánul is végzett az ország. Akkorára már más osztja a hivatalokat!

E ötvös Károly compromissumot ajánlott a kormánypartnak. Édes hang Tiszának.

Mily jól esnek egy kis hatalom-prolongáló compromissum — annyi compromissió után!

Gili Balázs.

HELYI HIREK.

* Március 15. A nagy nemzeti ünnepnap méltó megünnelésre készült Debreczen város — Lejebb közöljük a főiskolai ifjúság körmenetének megállapított programját, a melyhez csatlakozni szokott a város összes közönsége. A kivonulás két végpontja, honvéd emléks a honvéd sirok ezuttal is imponás ünneplést fognak látni. Kell is hogy az ünnepély hatalmában a b és a l a l a n o s a b legyen mint bármikor, mert a márcziusi szellő lengedezése most emlékeztetni kezd azon nagy márcziusi napokra, amelyekben a magyar csodás küzdelmet kezdett meg a haza függetlenségének s a népek szabadságának megoltalmazására. A kü-

A „DEBRECZENI” TARUJAZA

Bécsi tárcza.

(Hügelutak.)

Nem Strassburgban és nem a „nagy sáncon”, de Bécsben áldogáltam a Graben sarkán, Zeno ilatszer kereskedése előtt és szabad variálgattam Czuczort, hogy: „J a j b e s z é p e z a B é c s, i s t e n e m b e s z é p . . .”

Nem tudom, úgy van e mindenki a büszke, fényes, óriási birodalmi szekérossal mint én, de ráam valóságos ebuivó hatást gyakorol, szerelmes vagyok belé.

Pedig meglehetősen megszokhattam már zaját, fényét, örökké váltakozó utcái életét, mert hiszen a télen ugy-zólván többet voltam ide fenn, mint Budapestben és többet tapostam a Ring aszfaltját, mint az Andrássy utét. Farsang utolsó esteje volt, a zaj, az élénkség, a forgalom meg nagyobb, elevenebb, mint rendesen.

Ellenállhatlanul kivánszt „Gigerl,” helykén szemere csipített monoklivál szepelgett egy-egy Karntner-strassei szépség körül, a ki bizonyára kevéssé becsülve a kapott ibolyacsokrot, szolidabb aldozatokra nógatta lovagját s biztosította, hogy az életénel is inkább szereti a pezsgőt, osztrigát és a Pischinger tortát.

Jól táplált nyárspolgár vezette életparját, a ki már alig várta, hogy hazavigye a „gyermek”-nek a fánkot; friss illata átverődött a fuom itatós papíron, mely a „Vatter” szöles markában terpeszkedett s az ember egy-szeribe egy nyájasan megvilágított, bekés ott-hont látott, valahol kint az Alsergrundon, a hol pattogó kályha mellett ehés gyomruapróság lesi az ajtó, mikor jön a papa meg a mama, az az — hogy a friss, rózsapirosra szült, czukorporos farsangi fánk.

Két elegáns alak, a szeles gyászposztóval bevont cziuidertől kezdve a czipógombig — hamisítatlan kékvér. Fényes bárlól beszélnek; fényes nevé ariszokratá özvegyénel

szöbön álló márcziusi ünnepen is nagy eszmék forrnak a levegőben. Az intelligens magyar ifjúságuk a katonai rabbilincse való füzését s a nemzeti nyelv sérelmét meggátlani most a hazafiai törekvések központja. A márczius 15-iki nagy nap tehát méltó célt hoz magával: tüntessünk a nemzeti nyelv és szabadság mellett! A debreczeni ünnepélyek már megállapított részletei a következők: A kereskedő ifjak önképző egyesülete márczius 15-ét saját helyiségeben (piac-utca (Csanak ház) ez évben ismét ünnepélyesen fogja megünnepelni. Az ünnepély hó 15-én este 7/9 órakor veszi kezdetét, alkalmi felolvasás, szavallatok, és az egyesületi „dalkör” közreműködésével. Az egyesületi tagokon kívül vendégek is szívesen láttatnak az ünnepélyen. A színházban díszelőadás lesz s „Bank bán” kerül színre 15-én este. A hazafias közönséget felkerjük, hogy az igazgatóság e nemes törekvést tömeges megjelenésével juttalmazza. — Diszlokoma lesz este 8 órakor a Papp György ur „Kis pipa” cz. czepléd-utcai vendéglőjében. A hazafias mozgalmak áldomását régi időktől fogva itt szokás megálni s innét intéztetik rendesen a nagy hazánkhoz, Kossuth Lajosnak szóló tavratis. — Távirattal fog udvözölni — valószínűleg — a budapesti egyetemi ifjúság is megállapította a márczius 15-iki ünnepély programját s kimondotta, hogy az politikai színezetű legyen. Ott Irányi Dániel fog ünnepi beszédet tartani. — A közönség „Ellenzék” tegnap száma írja: „Az egyetemi ifjúság márczius 15-iki ünnepélyének rendező bizottsága tegnap ülésen, az állandó bizottság felhívására szavallat Adam Endrét, a debreczeni ünnepélyre szavallat meg. Az egyetemi kör előtek választotta meg az ifjúság ünnepélyén, mely délelőtt fog vegbe menni, Malonyai Dező szavallat el Gáspár Imre egy, ez alkalomra írt szép versét. — Az ünnepélyen való megjelenésre a rendezők több testület kérések fel. A rendtartás veget ön-kenyves jelentkezés után 100 tagu bizottságot alakítanak.

Az ünnepély programját a rendező bizottság kiadta s így szól: 1848. Márczius 15-ike örök időkre nevezetes emlék nap lesz Magyarországon történetében. A szabadság, egyenlőség, testvériség szent eszméi a polgari és vallási tekintetben való egyenlőség, a sajtó szabadság ekkor ülték nálunk diadalukat. A nemzeti nyelv, az édes magyar nyelv, általános uralma hazánkban biztosítva lett s önálló magyar nemzeti hadsereg szervezésére, az ezt mind erősebben sürgető kívánságok folytán, megindult a mozgalom. Ezen és több más nagyszerű dolgok teszik nevezetessé 1848. Márczius 15-ét a magyar nemzetre nézve. Méltó e nap, hogy igaz kegyelettel ünnepelj az meg minden magyar ember.

Azokban ez évben kétszerte nagyobb fénytel és ünnepélyességgel kell megünnepelnünk e napot, hogy ünnepeljünk a maga méltóságos nagyságával egy hatalmas tiltakozás legyen azok ellen, kik 1889. Márcz. 15-én hadseregünk nemzeti szellemének sirda döntésén dolgoznak s nemzeti nyelvünk szent joait csorbítani akarják.

Azokban ez évben kétszerte nagyobb fénytel és ünnepélyességgel kell megünnepelnünk e napot, hogy ünnepeljünk a maga méltóságos nagyságával egy hatalmas tiltakozás legyen azok ellen, kik 1889. Márcz. 15-én hadseregünk nemzeti szellemének sirda döntésén dolgoznak s nemzeti nyelvünk szent joait csorbítani akarják.

folyt le, s azt az udvari gyász daczara is megtartották.

Hja szép lány jó hirnevérel van szó — egy merges, kigyónyelvű pletyka ellen kell azt megvédelmezni, mert tudvalevő, — hogy ennek az ocsmány penésze eppen úgy belep a hercegi koronával ékített pártat, mint akár a szegény paraszt leány fehér rózsakoszoruját a sárfalás kunyhókban.

Vig diák fiúk a legdivatosabb operetteből, a „Piraten”-okból dudolnak pajkos melódia és örvendeznek, hogy a farsang végé esetleg eppen holnap elejére esett; — bizonyosan a „Soñen Saaba” igekeznek, vagy va amelyik olyan báterembe, a hol egy hatos-ért polkázhatnak a külvárosi „Alfonz urak” és bazsarózsára gyult arcu szakácsnék, dagadó kebellet és hasonlólag dagadó tárczával fizetik a „Zech”-et.

A kocsi robognak, tengermorajhoz hasonló zugsú tölti meg a hideg, metsző levegőt; illatszert vegyül össze a nők keblére tüzött élő virágcsokrok illatával, itt-ott a házak ablakából tánczó párok anyképei rajzolódnak le a függönyökre, s leháznak a „Simplicius” keringő csapongó, édeskés melodijára.

A kirakatok tükörtáblái csillogva-villogva verik vissza a változó, meg-megújuló, de soha nem apadó tömeget s a merre a szem néz, — meg nem pihenhet a fény és csillogástól.

„Veigerl séni!” (Szép ibolya-ka!)

Sápadt, vézna lányka, nagy, égő sötét szemekkel, rendetlenül szétomló hajjal; ujjai majdnem oly lilaszínűek a hidegtől, mint az apró csokor, a melyet kínál — eles, czérna hangocskaja tul akasztja kiáltani az utcai lármát s fejetlen, behorpadt keble zhal az erőködéstől.

„Veigerl séni!”

Olyan keröleg néz rám és tartá elem kosárcáját, hogy a zsebébe nyulok.

A mama nagyon beteg, rogyos szálmazsákon fekszik — pedig valamikor bársny szőnyegeken jártunk és olyan bort ittunk a mi édes volt, mint a tűz . . . de akkor a mama nem köhögött úgy, mint most és még szép volt!

Fel Debreczen város lelkes, hazafias polgársága! Ünnepljük meg Márczius 15-ét szívvel, igaz honfui érzelmekkel; Ünnepljük fénytel és méltósággal, mint ez illik azokhoz, kik hadseregük szellemét idegenn tenni nem tükrik s nemzeti nyelvökre beköt kovácsoltatni nem engednek.

Éljen a haza! Éljen a magyar nyelv! A márczius 15-ik ünnepély tárgysorozata a következő:

- I. Szakasz. 1. Gyülekezés a főiskola előtt 1/2 ó. 2. Kivonulás a honvéd sirokhoz a következőkben: Tuzoltó egylet zenekara. Egyenruhás honvédek. Főiskolai ifjúsági egyletek. Torna egylet. Függetlenségi kör. Szabadelvi kör. Iparos kör. Iparos ifjúsági egylet. Csizmadia társulat. Csizmadi ifjúsági egylet. Egyéb megjelenő egyletek s a nagyközönség. 3. Apotheosis. Énekl a főiskolai énekkar. 4. Szavallat, Tóth József esk. felügyelőtől. 5. Talpra magyar. Énekl a főiskolai énekkar. 6. Emlékbeszéd, Daróczy Elek 3 jogháigától. 7. Hymnus. Énekl a főiskolai énekkar.

- II Szakasz. 8. Bevonulás a fenti sorrendben. 9. Marsellaise. Énekl a főiskolai énekkar. 10. Szavallat. Mészáros Lajos 3 é. theológusól. 11. Szózat. Énekl a főiskolai énekkar. Debreczen, 1889. Márczius 12. A rendező bizottság.

* Igazgatóság semmiért. „Illetékes helyről” a „P. L.” s a „N.”-t megzafolják a „Pesti Hírlap” szenzációs mozgósítási hírel, a mellyel — valószínűleg tözsedéi spekulációból oly lelkiismeretlenül háboríták fel a kedélyeket, hogy a hir forrását meg kellene büntetni. A város katonaköteles köreiben valósságos panik állott elő s kávéházakban, utcákon s felvonás közök alatt a színházban, de számos családi körökben nem igen volt egyeből szó, mint a nevezett lapnak eléggé el nem itelhető hírelleseirol. Pedig forrásuk csakugyan értett a szenzációi feikeltéséhez. A dunagőzhajózási társulat — e szerint — megbízást kapott, hogy Bazias, Zimony, Mitrovitza és Klenk dunai állomásokon két-két vontató és tíz-tíz nagy uszályhajót tartson készen. Baziason az osztrák-magyar — hangzott tovább a lelketlen spekuláns ajkain a karánesebi szépen szóló szép sipsó — általnavast gőzhajózási ügynöksége is utasított hasonló számu hajó készentartására. S ha ez még mrd nem elég a dicősegre, hát ott áll Péterváradon három vontató- és tízeukét

uszályhajót, Szabadka és Temesvár vasut állomásain pedig állandóan 150—150 (összesen tehát 300) vaggont kell szállításra készent tartani. Ehhez járulnak a kombinációban bele illő események. Tegnapelőtt este Persiani orosz követ nagy estélyt adott, melyen megjelentek Milán, Sándor király, a regensek és a miniszterek. Az sem utolsó dolog, hogy Natalia királyné tiltott fényképeit, ismét árulják. És a közönség felült a cselnek s nem gondolta meg, hogy ilyen dolgok nem a „Pesti Hírlap” után kerülhetnek először nyilvánosságra s az sem a negyedik oldalon elrejtve közzé, ha — igazak lennének. A „P. H.” azonban tul ment a kisebb lapoknak megengedett határokon s megérdemelné, ha e miatt az a gyöngédelenül felültett közönség hidegségében lenné méltó bünhődését!

* Zárszámadások Debr. város házipénztárának 1888 ik évről.

I. Rendes költségvetés. Bevétel. Kiadás. frt. kr. frt. kr.

Pénztári maradvány 1887-ről	4328.53	
Sámsomi bírtok	53766.06	1721.01
Szóvati bírtok	46,035.02	13,706.04
Szántó és kaszáló földek	97,992.68	30,354.38
Legelő	19,238.08	40,153.64
Ménés	1,873.50	9,467.55
Erdőkezelés	192,417.15	145,043.86
Városi épületek	44,890.33	23,457.78
Cserjés és tégla gyártás	38,298.63	31,372.42
Könyvnyomda	21,648.38	20,902.57
Fuvarozás	815.03	10,209.42
Regále	119,299.37	16,949.30
Vásárvám	78,827.52	38,037.34
Cselekvő tőkék és kamatai	69,091.68	108,146.94
Fizetése és hivatali szükségletek	7793.71	141,374.60
Egyházak, iskolák, intézetek	7595.85	52,645.45
Helyrendőri intézmények	11,557.85	38,794.57
Színház		6721.80
Vegyés bevételek	3164.78	2579.32
Arvaszek	4218.14	12231.81
Katonai szállásolás	9414.85	6516.65
Közközház	20,296.48	21,474.07
Együtt:	804,146.32	771,860.33
Rendkívüli költségvetés	176,208.20	233,763.—
Átmeneti bevétel és kiadás	32,336.69	641.31.—
Együtt:	1,095,054.21	1,092,394.43
Levonva a kiadást a bevételből	1,092,349.43	
Pénztár maradvány 1889-re:	2704.78	

* Öngyilkos tanuló Mely részvétellel említettük már tegnap, hogy Nagy Lajos 8. o. főiskolai tanuló halantékon lötte magát a kisenvedett. A lövés zaját a futó hallotta meg s midőn az öngyilkosnak két laktársa a szobába beharogtak, Nagy Lajost a földön fekvő találták, halantékából szivárgott a vér. — Ágyában meg felült, de beszélni már nem tudott, csak hörgést hallott s körül belől egy negyed óráig szenvedett, míg a halál bekövetkezett. Társai úgy látták, hogy az asz-

sága a szemrehányásból édes, lány suttogássá olvadt az utolsó szónál és két forró, fehér kéz nyult jéghideg kezem után.

Valami édes, jölös melegség áradt el egész valóm s komor hangulatom szelid, melázó bánatba olvadt át, mikor a szokott helyemre, a XV. Lajos kora szerinti apró tabourette kuporodva, elbeszéltem a virágáros leányka jelenetét.

A szép tarna szemekben megcsillant egy könny s nekem úgy tetszett, mintha ez a fényes, ragyogó csepp egy szomoru kérdés vizsgálja lett volna:

— Mind oly szerencsétlenek, a kik igazán, mélyen és önfelédten szeretnek?

— És a szomoru, ki nem mondott kérdésre az én lelkem mélyen is ott zsongott-bongott egy ki nem mondott felelet; fejemet a sötét alapu faliszőnyegre hajtvá, mereven bámultam ki az ablakon.

A „Neumarkt” sarkán van egy ócska, nagyon egyszerű, nagyon disztelen templom; eppen oda látni abból az ablakból. A templom alatt csöndes, néma bolt van s benne a lakók is mind igen „csöndes emberek!”

Korona és bibor volt oszállyrészüik, míg a szem tudott örülni, szeretni és — ha kellett — szenvedni, fájni és megtörni . . .

Ah! fájni, nagyon fájni s mikor ez a fájás úgy elfogta az egész szívet, azt a szegény szívet, hogy korona és bibor sem volt képes a szegénységet eltakarni, mikor az élet minden csábja és gyönyöre nem volt már elég kapocs arra hogy a földöz kössön egy nagyra hivatott, nemes életet. . . Oh! akkor e szomoru bolt utolsó, hallgatag lakója, önként kért oda bebocsátást, önként oltotta ki azt a lángot, melynek fényénel nepek milliói reméltek melegezni. . . Mert mind az a láng nem ért fel egy elvillanó könny csillámvával aurak a fénynek, mely királyltyá teszi a koldust s mely nekül koldus a király . . .

A „Debreczen”-nek írta: Gróf Vay Sandor.

— „Meg eheti öket hidegen . . . ki látta tíz órákor jönni — h a z a !” — Fogadott egy kedves, duzzogó hang, de me . . . nek durczás-

talon ne kellett. misített dóri viz ker. ren ke lsvá lantéka kozott, ságu ny revolver nem tak iskolai szülőföld szalag sóra. Az nem leh ismerőse komorsá egy taar gette az gan me sitás fol galmas, áldott fi volna e ban s me lyán s k koda, dagabb kronika osztályb kor márt vétké * jés (de korra n lesz s előveszi Mert f Degenf tanácsú sikkaszt elleni f minden g e s s e e h h e V a g y ü g y i t t b e s t i t t e l e i c s i t t u t i ábkime katonas legénysé olyan k vagy a blyet a h hogy a borcziap szerezz ben fel netet u hogy az nagy sa att, me meuetel toszabb. Ezen a melőcz rendbe credm mntak sem le 1000 k kúloab próbát mutat vab n katoná V aradi altai n manyo lópué, né 2— krt, h Papp meua Lajosn Borsan Jozsefi Taiter Adolfin Dr. h hornel Laay i Fereac Huber Janosn terine, N. 50— Werth Adolfin Cseng gyarto saue, 20— adako ossz Csóth sat, F burgo az er Imren Az el temel iett — Yaira

